

azt, amit az AVEC szellemisége sugall. Nevezetesen például a hálózat professzionalizálását – a minőség jegyében.

Baranya mintegy húsz millió forintot nyert a megvalósításra – mondja *Tasnádi Péter*, a Baranya Megyei Közgyűlés alelnöke, aki a szervezetben a megyét képviseli. Ebből az összegből hálózatot fejlesztünk, ősszel konferenciát rendezünk Esztergomban, megyei szinten pedig kialakítjuk a munkacsoportokat. A legfontosabb, hogy létrejöjjön egy hálózat, ami minden térségben hasonlóan működik, és a célja ugyanaz: összefogás az értékek védelme érdekében. Nálunk a lebonyolító a világörökség KHT. Az a fontos, hogy Pécs, Baranya, a régió összehangoltan dolgozzon. A régió kiterjesztése határainkon túl is zajlik, ugyanis a csatlakozni szándékozók között van Arad és Eszék is.

Póla Gábor, a Baranya Megyei Közgyűlés turisztikai referense a gyakorlati lebonyolítással kapcsolatban azt hangsúlyozza,

hogy mintegy fel lehet fűzni egy-egy képzeletbeli útvonalra azokat a helyi értékeket, amelyek ugyanazt a gondolatosságot, örökséget képviselik. Baranyában ilyenek a kazettás, vagy az Árpád-kori templomok, a búcsújáróhelyek, a máriagyűdinek éppen évfordulója lesz.

– Konkrét gyakorlati dolgokról is szól a program, hiszen a célok között szerepel, hogy ügynevezett örökség menedzsereket képezzünk, hogy a taxisok angol tudását legalább a minimális szintre emeljük. A tervezett minőségi változásnak pedig, kézzelfogható jelei is lesznek: készül védjegy, grafika, ami tanúsítja, hogy adott hely valóban azt képviseli, amire hivatott. A legfontosabb feladatok egyike az ügynevezett tájház-hálózat megszervezése a megyében. A legeslegesítő pedig az ügynevezett kistérségi fórum létrehozása azoknak, akik kapcsolódni szeretnének. Terveink szerint még júniusban sor kerül rá.

KISTÉRSÉGEK A REGIONÁLIS TANÁCSBAN

Nem a legirigyeltebb munkát vállalta el Páva Zoltán komlói polgármester, aki egyben a kistérség vezetője, amikor a baranyai kistérségeket képviseli a Dél-Dunántúli Regionális Tanácsban. Ez összehangolt fellépést feltételez a baranyai települések érdekében, aminek nincs is akadálya, csupán egyetlen dolog, a pénz szab határt a teljesítésnek.

– Kis túlzással, szinte előzőnlöttek a polgármesterek a kéréseikkel, a fejlesztési elképzeléseikkel, amik mind jogosak – mondja Páva Zoltán. De meg kellett érteniük, hogy az elosztható összeg véges, így bármennyire is szeretnének mindenkinek segíteni, a legjobb szándékkal is rangsorolni kell.

Ami az eddigi munkát illeti: lehetőségem nyílt folyamatában megismerkedni azzal, hogy a megyében miként alakultak meg, milyen szervezeti felállásban dolgoznak, viszonylag rövid idő alatt mire jutottak a kistérségek. Meg kell, hogy mondjam, a többség gyorsan és nagyon határozott körvonalakkal szervezte meg magát. Ezen túl pedig, felmérték, milyen lehetőségeik vannak, fejlesztési programokat készítenek, amiknek természe-

tesen keresik az anyagi hátterét. Már most látható, hogy vannak prioritások – ezt akár a saját szűkebb pátriáról is mondhatom – ilyenek az informatika, a munkavédelmi feladatok biztosítása. Nagyon fontosnak tartottuk például azt is, hogy profi pályázatírókat alkalmazzunk.

A kistérségi szerveződés természetesen nem ment zökkenőmentesen. Elég, ha arra gondolunk, hogy minden település ragaszkodna az intézményeihez. Azt azonban tudomásul kell venni, hogy mondjuk az iskolák esetében irreális helyzetek adódnak. Hogy fogy a gyereklétszám, sajnos, és hogy néhány gyerek miatt nem lehet fenntartani egy intézményt. A társulásoknak reális alapja van, arról nem is beszélve, hogy az ésszerű megoldásokat a kormány támogatja.

A kistérségeknek működik egy fóruma is, amelyen döntéseket készítenek elő, az összehangolt fellépést igyekeznek biztosítani a résztvevők például a Regionális Fejlesztési Tanács várható döntései előtt is.

GÁBOR KLÁRA

A KOMÁROMI CSOKONAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT PROJEKT TERVE A KISTÉRSÉGI KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATELLÁTÁS MEGKEZDÉSÉRE

1. Projekt cím

Kis Komárom, nagy Komárom...

2. Cél

Komárom kistérségében a közművelődési feladattelátás megújítása, a helyi közművelődés fejlesztése a kistérségi és regionális célok figyelembe vételével, a kulturális élet szereplőinek együttműködésével, egymással partneri viszonyt kialakítva, növelve a településeken élők életminőségét.

3. Célcsoport

A kistérségben élő lakosok, különös tekintettel a fiatalokra és a hátrányos helyzetűekre.

4. Megvalósítás területe

Komárom – Bábolna kistérség: Ács, Almásfüzitő, Bábolna, Bana, Csém, Kisigmánd, Komárom, Mocsá, Nagyigmánd.

5. Helyzetelemzés

A kistérségben a közművelődésre vonatkozó kistérségi megállapodás nincs.

Kistérségünket mindössze kilenc település alkotja. Valamennyiben található „közösségi tér”.

Szakember ellátottsága is jónak mondható. Bár **Banán** jelenleg nincs vezetője a művelődési otthonnak, **Mocsán** a könyvtáros egy helyi civil szervezettel együttműködve látja el a feladatokat, **Csém**en megbízási díjas óvónő biztosítja a nyitva tartást, **Kisigmándon** a könyvtár bezárt, a könyveket a Polgármesteri Hivatalban őrzik, az épületet főleg az ifjúsági klub használja. A többi település közül éppen **Komárom** az, ahol nincs „igazi” művelődési ház, a közművelődési feladatokat ellátó intézményhálózat eredetileg más célra szolgáló épületekből

VIDÉKFEJLESZTÉS, REGIONÁLIS IRODÁK, KISTÉRSÉGEK

áll, míg Ácson és Nagyigmádon felújított, Bábolnán jó állapotban lévő, a feladatellátásra megfelelő épület áll rendelkezésre főállású közművelődési szakember irányításával.

A komáromi Csokonai Művelődési Központ a települések közül jó munkakapcsolatban áll Áccsal, Almásfüzitővel és Nagyigmáddal. E kapcsolat az eszközök egymás közötti kölcsönzésében, rendezvényeik időpontjának alkalmankénti egyeztetésében, egymás művészeti csoportjainak meghívásában merült ki. 2004 évben kötöttek együttműködési megállapodást Áccsal és Nagyigmáddal „Kistérségi szomszédolás” címmel, melynek lényege a települések amatőr művészeti életének, helytörténetének megismerése a három településen zajló rendezvények során.

Ugyancsak 2004-ben kísérelték meg, hogy összehívják a kistérség civil szervezeteit (nem csak kulturális szervezeteket!) egy megbeszélésre, de mindössze tizenkét szervezet vett részt a találkozón, a bejegyzett 163-ból.

6. Program, tartalom

A Csokonai Művelődési Központ az alábbi cselekvési tervet kívánja megvalósítani, mint kistérségi közművelődési feladatellátást felvállaló intézmény.

1. Partnerkeresés I.:

Kapcsolatfelvétel a kistérség „közművelődési tereinek” vezetőivel, felelőseivel

2. Partnerkeresés II.:

Tájékozódás a település aktív szereplőiről (egyesületek, intézmények, cégek, magánemberek)

3. Partnerkeresés III.:

A közvetlen döntéshozók bevonása. Kapcsolatfelvétel az önkormányzatokkal, meghívásuk a kistérségi közművelődési műhelybe.

4. Az első műhely összehívása az eddig kialakult partnerek részvételével, melynek feladata a statisztikai adatok gyűjtése, a települések közművelődési helyzetének kölcsönös megismerése, az igények feltárását segítő közreműködők keresése.

5. Partnerkeresés IV.:

Magasabb szintű döntéshozók bevonása. Kapcsolatfelvétel a Regionális Fejlesztési Tanáccsal, az országos és regionális szinten közművelődési feladatokkal megbízott szervezettel, illetve a Kistérségi Fejlesztési Tanáccsal.

6. Statisztikai adatok és a települési beszámolók elemzése.

7. Igény és helyi forrás feltárás a településeken, lehetőleg közösségfejlesztők bevonásával.

8. Az elemzések és igényfeltárás eredményének ismertetése a műhely – IV. partnerkereső körben – kibővült tagságával, célok és tevékenységek meghatározása segítségével.

9. A kistérség hosszú- és rövidtávú terveinek megfogalmazása, a kistérségi és regionális célokkal összehangoltan.

10. A külső forrásigény meghatározása, biztosíthatóságának felmérése.

11. A műhelytalálkozók gyakoriságának meghatározása a folyamatosság, fenntarthatóság érdekében.

12. Szerződéskötések a kialakult feladatok megvalósítására az önkormányzatok és a kistérségi közművelődési feladatellátó intézmény között.

7. A kialakuló kistérségi központok feladatai

A kistérségi feladatokat ellátó kistérségi központok feladatai, a térség településeivel egyenrangú félként, kölcsönös előnyök alapján, az alábbiak lehetnének:

– Pályázatfigyelés és kidolgozás helyi és kistérségi szinten

– Közösségfejlesztés, igényfelmérés

– Közös kistérségi rendezvények

– Időpont és programkoordináció

– Képzésszervezés

– Szakmai segítség a szakember nélküli településeken

– Kistérségi kulturális turizmus fejlesztése

– Kistérségi és helyi pályázatok civil kontrolljának koordinálása

– Eszközbeszerzési pályázatok összehangolása a kistérségen belül, csere, kölcsönzési lehetőségek

Munkaterv táblázat, ütemterv GANTT diagrammal

Tevékenységek	Időbeosztás 12 hónapra	Partnerek
1. Partnerkeresés I.	1-3	Közművelődési intézményben dolgozó szakemberek
2. Partnerkeresés II.	1-3	Civilek, kulturális vállalkozók is.
3. Partnerkeresés III.	1-3	Önkormányzatok
4. Első műhely	4-5	Az eddigi partnerek képviselői
5. Partnerkeresés IV.	4-5	Régiós és kistérségi döntéshozók
6. Helyzelelemzés	6-7	A műhely ebben szerepet vállaló tagjai
7. Igény és helyi forrás feltárás	6-7	Közösségfejlesztők
8. Célok és tevékenységek meghatározása	8-9	A IV. partnerkereső után kibővült műhely
9. Hosszú és rövid távú tervek megfogalmazása	8-9	A IV. partnerkereső után kibővült műhely
10. Külső forrás feltárás	8-9	A IV. partnerkereső után kibővült műhely
11. Folyamatosság biztosítása	10-11	A IV. partnerkereső után kibővült műhely
12. Szerződéskötések	11-12	Önkormányzatok

8. Alkalmazott módszerek

– partnerkeresés személyes kapcsolatfelvétellel
 – műhelymunka ötletrohammal és SWOT analízissel
 – problémák, hiányok felmérése közösségfejlesztő módszerekkel
 – probléma hierarchia, ok-okozat, cél, eszköz, feladat meghatározás – a műhelymunka során.

9. Kimenet, mérhető eredmény (indikátorok)

Több sikeres helyi pályázat.

Több helyi rendezvény.

Helyi közösségek száma nő.

Régebbi közösségek felélednek.

Korszerű, helyi igényekre épülő képzések indulnak be.

Közös rendezvények száma nő.

Közös célok szerinti sikeres kistérségi pályázatok.

Közös eszközpark.

Közös adatbázis humán erőforrásainkról.

VIDÉKFEJLESZTÉS, REGIONÁLIS IRODÁK, KISTÉRSÉGEK

Idegenforgalmi vonzerő, látogatottság növekedése.

10. Közreműködő szakemberek

Beosztás	Feladat
Igazgató Közművelődés szervező	Összefogás, koordinálás
Igazgató helyettes Közösségfejlesztő, andragógus	Közösségfejlesztés, igényfelmérés
Közművelődés szervező	Adatfeldolgozás
A feladatra egy új közmű- velődés szervező	Kistérségi feladatok felelőse

A programban vázolt tervezett partnerek mellett külső segítők, közösségfejlesztő szakemberek bevonása szükséges.

11. Partnerek

A kistérség településeinek önkormányzatai, közművelődési intézményei, ahol nincs intézmény, ott az iskola képviselője, kulturális célú civil szervezetei, kulturális vállalkozások, szponzorok.

Kistérségi, megyei, régiós szinteken dolgozó kulturális szakemberek és intézmények, önkormányzatok és területfejlesztési tanácsok.

A közkultúra egyéb szereplői, a múzeumok, levéltárak és könyvtárak szakemberei.

Közösségfejlesztők.

12. Költségvetés

Költségcím	Forrás-igény	Rendelkezésre áll
Bér 200 e x 12 (egy új, gyakorlat- tal rendelkező dolgozóra)	2 400	A munkában részt- vevő jelenlegi dol- gozók bére
Jelenlegi dolgozók arányos bére, becsült adat: 12x3x30 e	1 080	1 080
és járulékaik (38 %)76 e x12	912	
Felhalmozási kiadások (számító- gép, nyomtató, programok)	350	A jelenlegi gép- parkkal is megold- ható, de sokan osz- toznánk a gépeken
Dologi költség, nyomda.	100	
Utazás, kb. 500 km x 20 Ft	10	
Kommunikációs költség (posta 12 x 2000 Ft	24	A jelenlegi Internet
telefon, 12 x 6000	72	kapcsolattal is meg- oldható, de jó lenne
Internet kapcsolat 12x13000)	156	még egy ADSL
		kapcsolat Internet- tel
Közösségfejlesztő csoport mun- kája	1 800	
9 település x 200 000 Ft		
Tartalék a dokumentáláshoz szükséges eszközökre, rezsire, egyéb kiadásokra (a fenti nem bérjellegű költségek 5 %-a)	126	
Összesen:	7 030	1 080

Becsült teljes költség az önrész levonása után: **5 950 eFt**
(Eszközbeszerzés és Internet kapcsolat nélküli minimális költség: 5 444 eFt)

13. Fenntarthatóság a finanszírozás oldaláról

Teljes becsült költség: 7 030 e 100 %

Hiányzó forrás: 5 950 e 84 %

A lehetséges forrásokból 84 %-ot kellene finanszírozni.

Lehetséges forrástípusok megnevezése:
- Új NKÖM pályázati források a kistérségi stratégiák készítéséhez és a feladat ellátásához
- Bizonyos feltételeknek való megfelelés esetén állami fejkvóta a kistérségeknek (mint lehetséges és szükséges új forrás)
- Helyi önkormányzatok támogatása rendszeresen vagy alkalom-szerűen (pénz, földterület, ingatlan)
- Helyi kulturális szereplők hozzájárulása (civiliek, egyéb nem köz-művelődési intézmények, kulturális vállalkozók)
- Kistérségi Fejlesztési Tanács pályázatai
- Kistérségi társulás, melynek célja a közkultúra fejlesztése
- Amíg ez nincs, addig a feladatellátásra kötött szerződés a telepü-lésekkel
- Regionális pályázatok (Regionális Fejlesztési Tanács, Mobilitás, NCA, NKA)
- Országos pályázatok (NKA, NCA, Mobilitás...stb.)
- EU-s pályázatok (Minden pályázatra figyelve, hogyan lehet el-bújítani benne a közkultúrát!) (HEFOP 4.2, ROP, Leader +, Phare Access, AVOP, GVOP)
- Munkaügyi központ (munkabér támogatás)
- Saját bevételek (pl.: adatfelvitelért)
- Önkéntes munka
- Turizmus forrásai (kulturális turizmus, gasztronómia)
- Elszármazottak, a településhez kötődők adományai, kapcsolataik kihasználása
- Helyi vállalkozók, szponzorok
- A lakosság, a célcsoport felajánlása

14. A program mennyiben felel meg az alábbi szempont-oknak ?

Esélyegyenlőség biztosítása (pl.: nők, sérültek, kisebbségi csoportok esetében),

élethosszig tartó tanulás,
környezeti fenntarthatóság.

A partnerkeresésre épülő program második szintjében terveztük a civilekkel való kapcsolatfelvételt melyben fontos szerepe van a nők, sérültek, kisebbségek, környezetvédők, idősebb korosztály szervezeteivel való kapcsolatfelvételnek. Igények figyelembevételére a rövid, közép, és hosszú távú terv kidolgozá-sakor, a velük való kapcsolattartásra, folyamatos részvételükre a kistérségi közművelődési feladatellátásban feltétlenül szükség van. Rajtuk keresztül, és azokkal az egyéb szervezetekkel, in-tézményekkel, amelyeknek célcsoportját valamely szempontból hátrányos helyzetűek alkotják, minél több embert el szeretnénk érni. A közösségfejlesztő folyamatok révén várhatóan a környe-zet kultúrájával kapcsolatosan is merülnek fel igények meglévő értékek védelmére, a környezet igényes alakítására. A célcso-portok korosztályonkénti bevonásában fontos, hogy a kulturális szolgáltatásokat kevésbé igénybe vevőket is bevonjuk, biztosít-suk az élethosszig tartó tanulás lehetőségét.

15. Illeszkedés

Célunk, hogy találkozzanak a helyi igények a kistérségi és régiós elképzelésekkel, ezért tervezzük a döntéshozók bevonását ezekről a szintekről is. Ezzel célunk, hogy ők is közvetlen ismereteket kapjanak a településekről, illetve, hogy a településeken dolgozók is megismerjék a tágabb összefüggéseket, terveket, le-hetőségeket.

VIDÉKFEJLESZTÉS, REGIONÁLIS IRODÁK, KISTÉRSÉGEK

16. Európai vonatkozások

Kistérségünk határ mentisége felkínálja a lehetőséget az európai szintű pályázati lehetőségekbe való bekapcsolódáshoz, például a Nemzetközi Visegrádi Alap határon átvelő kapcsolatokat támogató pályázata segítségével. További lehetőség, a települések testvérvárosi és a megye testvérmegyei kapcsolatainak felhasználásával új tartalmú európai szintű programok megvalósítása, a Kultúra 2000, és a testvérvárosi kapcsolatok ápolására kiírt pályázat keretén belül.

Az ifjúság részvételének szorgalmazása külföldi tanulmányutakra, külföldi önkéntes munkára az Ifjúság 2000- 2006 programban.

Az élethosszig tartó tanuláshoz forráskeresés a felnőttképzés európai dimenziójának kialakítását célzó pályázatokkal.

17. SWOT (helyzetelemzés, szükségletfelmérés)

<p>Erősségek (belső)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az intézmény meglévő infrastruktúrája - A meglévő szakemberek bevonhatósága a kistérségi munkába - Az idősebb kollégák tapasztalatai, a fiatalok friss ötletei, lendülete - Pályázati, forrásteremtő készség 	<p>Gyengeségek (belső)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az intézmény épületei nem igazán felelnek meg a korszerű feladatellátás feltételeinek - Az intézmény épületeinek funkcióinak széttagoltsága, mely nehezíti a kommunikációt - Kevés a létszám a megnövekvő feladatokhoz - A kollégák meghasonlottsága: civilség és/vagy intézményiség között.
<p>Lehetőségek (külső)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Élő partnerkapcsolatok - Elérhető források növekedése - Kialakulóban lévő kistérségi identitástudat - A közművelődési tevékenység ismertségének, elismertségének erősödése - Meglévő kistérségi közösségi terek - Meglévő kistérségi humán erőforrások 	<p>Veszélyek (külső)</p> <ul style="list-style-type: none"> - A települések önkormányzatai nem ismerik fel közös érdekeiket, és nem támogatják a kistérségi feladatellátás megújulását. - Forráshiány. - Megvan a veszélye annak, hogy a kistérségi igények, stratégiák nem készülnek el időben ahhoz, hogy figyelembe lehessen venni őket a regionális és nemzeti kulturális stratégiák készítésében.

18. A szervezet bemutatása

Komáromban a közművelődési feladatokat – a helyi adottságokra épülő – intézményhálózat látja el. A Csokonai Művelődési Központ működteti a vasutas klubból kialakított központi épületét, benne a közel harminc éve működő Komáromi Kisgalériával, az egykori pártházat, mint Közösségi Házat, az eredetileg is – 74 évvel ezelőtt – mozinak épült Jókai Filmszínházat, és a volt úttörő, ma Fenyves Tábor.

A kb. 20 ezer fős város két – 1978-ban hozzácsatolt – városrészében Szönyben és Koppánymonostoron is működik művelődési otthon a rendszerváltás után alakult civil szervezetek működtetésével. 1991-ben még ezek az épületek is az intézményhálózat részét képezték. Épületei az 1930-as évektől az 1970-es évek elejéig készültek, manapság valamennyi a város anyagi lehetőségei szerint folyamatosan felújítás, korszerűsítés alatt áll, de így is a hatvanas évek hangulatát tükrözi. Mindenképpen szükség volna a mai igényeknek megfelelő új épületre.

Közművelődési tevékenységükre az utóbbi években jellemző volt, hogy egyre inkább az egyéni kezdeményezésekre épít, az erős civil szféra kialakulását segíti. Ez a hozzájuk kapcsolódó vagy kezdeményezésükre létrejött civil szervezetek szép számából is látszik. Közülük több a gyermek és ifjúsági korosztály számára nyújt új művelődési lehetőségeket.

Műsoros estjei, komoly és könnyűzenei koncertjei, ismeretterjesztő előadásai és egyéb rendezvényei közül a legtöbb valamely közművelődési közösséggel vagy városi intézménnyel együttműködve valósult meg.

Nagyrendezvényeik: Téltemető (karnevál és szórakoztató rendezvények farsang farkán), Liget Fesztivál (kirakodóvásár és amatőr művészeti bemutatók áprilisban), „Híres Komárom...” (történelmi színjáték szeptemberben helyi lakosok és civil szervezetek, valamint Észak-Komárom intézményeinek együttműködésével), András napi vigasságok (folklor hétvége a téli ünnepek kör kezdetén).

